

Prenumerationspris:

1	år	Ekr.	2 —
1	2	"	1:—
1	4	"	0:50

Utgivare: Svenska Folkförbundet.

Redaktör: N. Blees, Riddaregatan 3, Tallinn.

Utkommer varje onsdag.

Prent. pris till utlandet:

1/1	år	Ekr.	3:—
1/2	"	"	1:50
1/4	"	"	0:75

Kustbons Jordbruksnummer.

Till läsekretsen.

Kustbon läses här i landet av en allmänhet, som till stor del har sina ekonomiska intressen förankrade vid landbruket. Redaktionen har därför ofta infört nyheter och vägledande uppsatser från landbrukets vidsträta arbetsfält, så mycket hellre, då vi sakna en svensk periodisk lantbrukstidning.

För att tillmötesgå en del önskemål utgiva vi därför denna gång ett jordbruksnummer.

Såningstiden stundar. Med vårbruket och sådden lägger lantmannen grunden till årets skörd. Resultatet av lantmannens arbete är beroende av många faktorer, men om arbetet ordnas sakkunnigt och insiktsfullt blir resultatet bättre. Därför torde denna tid vara den lämpligaste att mera ingående behandla frågor rörande jordbruket och dess binäringar.

REDAKTIONEN.

Riktlinjer för vårsådden.

Jordbearbetningen för sådden har till uppgift att bereda det groende fröet en bekväm bädd. Vad innebär då detta?

Matjorden bör vara tillbörligen finfördelad och lucker. Rottrådarna ha en anmärkningsvärd förmåga att söka sig fram i jorden, men lantmannen bör dock så långt i hans förmåga stå underlätta deras tillväxt, ty ju flera armar rötterna utveckla, dess mer samla de näring för den unga plantan.

Men med luckringen tillföra vi också jorden luft. Ett utsäde kan ligga länge i vatten utan att visa tecken till liv, men hålla vi vattnet av skjuta grodden och rötterna fram inom kort, ty nu har fröet tillgång på luft. I tät obearbetad jord brister det i fråga härom. Därför bör den göras möjligast lucker och i fortsättning hållas sådan ty alla levande varelser andas och det gäller även om roten. Men luften i jorden har ännu en annan viktig uppgift: den omvandlar gödsel till växtnäring. Gödseln får därför värde blott under förutsättning att den finfördelas i uppluckrad och därmed luft bemängd jord.

Bearberingen höjer också jordvärmén, som om våren är knappt tillmätt, men bör hålla ett visst minimum för att groning och tillväxt må äga rum. Och så ha vi ännu vårbrukets reglerande inflytande på fuktighetsförhållandena — den ej minst viktiga faktorn för växternas trevnad. All näring upptaga växternas rot-system löst i vatten. Denna enkla sanning förklarar ensam för sig vattnets betydelse. Men då vi om våren hänföras av den saftiga grönska, som liksom genom ett trollslag bryter fram är det värfuktigheten som med solén delar förtjänsten av detta underbart storslagna skådespel. Vårmusten är även för våra odlade växter den drivande kraften och därför får vårbruket ej prisge detta vårländens guld utan fastmer genom ändamålsenlig bear-

betning skydda jorden mot förluster.

Så enkelt och vardagligt vårbruket än ter sig är det ingalunda likgiltigt huru vi bereda vår jord för sådden. Ett schema kan inte heller ges alldenstund våra odlade växter ställa olika anspråk och jordarna i hög grad variera, men ovananförda synpunkter betinga dock vissa allmänna till växten befordrande åtgärder, för vilka vi här nedan redogöra.

Vårbruket bör förberedas redan om hösten med plöjningen. Då kan matjorden också lämpligast fördjupas. En djupt bearbetad jord spar på vattenföråden och befördrar rötternas tillväxt. Om våren må vi ej låta jorden stå orörd till själva såningstiden. Om vi om hösten plöja upp den i tilter för att med en större yta befördra förvittring och förmultning, bör man om våren med en grundgående harv jämna och sålunda minska ytan och ge jorden ett tunt luckert ytlager, som hämmar markfuktighetens avdunstning. Detta arbete bör verkställas så snart jorden börjar gråna i ytau, varefter den får stå tills den blivit bekväm och varm nog för en grundligare beredning till sådd.

Av naturen är jorden lös. Den finfördelas därför lätt för redskapen, vadan bearbetningen ej ställer sig arbetsdryg. Man kan härvid antingen harva jorden grunt till myllningsdjup, vilken metod föredrages å jord, som blivit djupt höstplöjd och avgjort är att föredraga, eller medelst

harv genomarbete hela matjordlagret, vilket blir nödvändigt å all grund jord men medför olägenheten att en del av den dyrbara vårmusten därunder går förlorad. Vidara böra vi iakttaga att sådden verkställas omedelbart efter beredningen och likaså vältningen, som har till uppgift att trycka jorden till utsädet och därmed överföra markfuktighet till fröet.

Härmed anses sådden i allmänhet vara slutförd och å all stenfyld jord kan något vidare ej åtgöras. Men å ren jord bör vältningen åtföljas av en grund harvning som spar på vattenförråden, som nästan alltid på grund av bristande nederbörd bli knappa och mer eller mindre hämma växtligheten. I stort sett går vårbruket ut på att hämma vårfuktighetens flykt från jorden och befordra jäsningen i densamma, den jäsning, som är det samlade uttrycket för luftens och jordbakteriernas kemiska omvandlingsprocesser. E—d.

Våra lantmannagillen.

Utän tvivel är föreningsverksamheten, som allt annat en rörelse på gott och ont — ett tveäggat svärd, som kan brukas i det godas tjänst likaväl som i det ondas. Kasta vi en blick på t. ex. de politiska organisationerna, som företräda en samhällsklass eller en yrkesgrupp, finner man ofta huru människor sålunda sammanförda tillåta sig handlingar, som den enskilde individen betraktar som orättvisa eller rättsvidriga. Sammanförd i flock förlorar människan i ansvarskänsla inför den uppgift man föresatt sig att förverkliga. Här ha vi en av föreningslivets från-sidor.

De ekonomiska sammanslutningarna kunna även de rikta sin verksamhet mot andra samhällsklasser eller intressegrupper och sålunda profitera den styrka, som i samlad trupp med större sammanslutning ger kraft och effekt för förverkligandet av ett föresatt mål, men det behöver ingalunda alltid vara fallet, och de ekonomiska sammanslutningar, som bildats i Svensk-Estland under namnet lantmannagillen äro helt fria från detta lyte. Ett lantmannagille är en lantbruks-ekonomisk sammanslutning, som medels före-

drag och diskussioner å möten reder ut odlingsfrågor, genom anskaffning av utsäden verkställer dem och i övrigt kan inlåta sig på även större företag som höja lantbrukets avkastning. En sådan verksamhet förbättrar i första hand medlemmarnas ekonomi men kommer i andra hand hela samhället tillgodo i den mån lantmännen ta del i denna verksamhet. Den allmänt samhällsnyttiga verksamhet dessa ekonomiska sammanslutningar utöva förklarar att dessa i våra grannländer äro statsunderstödda och därigenom i mån av detta stöd kunna driva en rätt omfattande verksamhet. Vi få dock lov att reda oss all hjälp förutan, men detta får ej ge anledning till miss-tröstan. Om tillgångarna och resurserna äro små kan vårt arbete ändå bära frukt, om vi rätta mun efter matsäcken, vilket är den enda framkomliga väg. Men då få vi inte heller inge oss förhoppningar om snabba och lysande resultat. All utveckling går blott stegvis fram men dock så mycket säkrare, om vi samtidigt söka skydda oss mot förluster.

Av denna anledning ha vi gjort början med utsädesfrågan. Det kostar inte nämvärt att inköpa utsäde av en ny givande stam eller pröva odlingen av en ny kulturväxt, vars odling lönar sig väl. Om man första året prövar sig fram med odling i smått och denna lönar sig, har man till följande år redan hela utsädet av egen odling och blir så i tillfälle att avyttra av varan. Det kostar heller intet att pröva en ny odlingsmetod vid sidan av den gamla och jämföra dem för att sedan framgent handla där-efter. Låt oss som exempel ta potatis. Medelskörden av denna är för Estland omkr. 10.000—12.000 kg per ha, medan normal-skörden torde stiga till det dubbla eller 20.000—24.000 kg, och man i Sverige antecknat ända till 35.000—39.000 kg. Om vi också inte kunna eftersträva sistnämnda rekordskördar, visar vår låga medelskörd att det brister i fråga om odlingsmetod, valet av sorter, förgroning m. fl. åtgärder, som påverka skörderesultatet. För små gårdar ställer det sig för dyrt att inköpa lantbruksmaskiner, men förena sig flera lantmän om att gemensamt in-

köpa en skördemaskin, potatisupptagningsmaskin eller andra tidsbesparande redskap, ställer sig ekonomin helt annorlunda. Inom det mångsidiga lantbruket ges det otaliga förstahandsuppgifter att genomföra, vilka öppna möjligheter att genomföra de större mer kostsamma, som än så länge äro ogenomförbara och därför kunna lämnas onämnda.

Som allt annat näringsliv avsluter lantbruket förutom dagens möda arbetef på dess utveckling — det senare lika ofrånkomligt som det förra. De återvändande amerikafarara omtala huru högt man drivit växternas avkastning i Canada och intyga att en farmare med hundra hektar öppen jord ensam sköter denna med blott en man till hjälp för vårsådden och två man för skörden under en tid av en månad tack vare maskindrif. Då bör man inte undra över att lantbruksprodukterna bli billiga. Men detta ger samtidigt oss en allvarlig maning att utnyttja de möjligheter, som stå oss till buds för att höja avkastningen och nedbringa omkostnaderna, ty i annat fall gå vi ohjälpligen under och svälta ihjäl. Lantmannagillenas uppgift är att länka odlarens uppmärksamhet vid dessa frågor och om möjligt leda lantbruket in på utvecklingens väg. I viss mån kunna lantmännen påräkna statens hjälp, men den är och måste vara begränsad ty statsmaskineriet arbetar i alla länder tungt nu för tiden. Den säkraste och mest hedrande hjälpen är dock självhjälp och till den böra vi främst vädja.

I allt ha vi nu i Svensk-Estland fem organiserade lantmannagillen ett för vart större bosättningsområde. Svårigheten att ta sig fram mellan öarna och de långa landsvägarna betingar ett än större antal lokala gillen eller minst åtta för att alla bekvämt må kunna ansluta sig till en ortsförening. Bristande vana vid föreningsliv och bristen på ledande krafter har dock gjort att antalet tillsvidare stannat vid det ovannämnda. Vidare måste erfarenhet om det lyckligaste och mest framgångsrika arbetssättet vinnas innan vi gå vidare på den inslagna vägen. Så snart lantmännen själva komma underfund med vad dessa gillen egentligen avse och att de kunna dra nytta

av att ansluta sig till dem, bli gillena därmed en ntgångspunkt till ekonomisk utveckling och framåtanda.

F. Erlund.

Fårskötseln till heders!

För trakter med sådana naturliga förutsättningar, som utmärka de estlandssvenska bygderna, synes fårskötseln vara på allt sätt värd att uppmuntras. Tillgången på för betesgång lämpliga områden är ju riklig och att märka är att så tacksamt som fåret i egenskap av betesdjur är, kunna en hel del betesmöjligheter med detsamma tillvaratagas, vilka annars bliva helt och hållet outnyttjade. Sålunda tillgodose s. k. kortgräsbeten på backar och stenbunden mark ypperligt fårens näringsbehov.

Till fromma för tanken fårskötseln till heders i Svensk-Estland talar jämväl starkt det förhållandet att lantbruket därsmastades väsentligen är hänvisat till naturalhushållning, d. v. s. självförsörjning. En allmänare blomstring och utveckling förutsätter därför att de egna möjligheterna och villkoren till det yttersta tillgodogöras.

Dess bättre har i Finland på senare tid genom ett målmedvetet undersökningsarbete gjorts en mängd rön och erfarenheter, vilka förefalla att vara tillämpliga och beaktansvärda vid strävan att upphjälpa fårskötseln i nämnda bebyggelseområden. Min avsikt är att med ett antal uppsatser göra Kustbons ärade läsare närmare förtrogna med de viktigaste hithörande erfarenheterna. För denna gång nöjer jag mig med en kort orientering.

Produktionen förlägges övervägande till betestiden och avser framställning av såväl kött som ull och jämväl till någon del skinnvaror. Väsentligen går produktionen ut på en möjligast stor lammproduktion baserad på billigt betesfoder. Därför lyder också parollen: mycket får om sommaren, litet om vintern. Under sistnämnda årstid utgöres hjorden endast av de egentliga avelsdjuren.

För en sålunda inriktad drift har det gamla präktiga lantfåret visat sig vara mycket fördelaktigt. Härvid komma dess i jämförelse med samtliga prövade,

mer eller mindre ensidigt utvecklade, kulturraser, överlägsna fruktsamhet och förnöjsamhet utomordentligt väl till pass. Mycket tyder på att de ursprungliga fåren i Skandinavien, Finland och de baltiska länderna tillhöra ett och samma slag, nämligen det s. k. kortsvansade nordiska fåret. Överallt varest lantfåret förblivit ouppblandat bör det sålunda ifall sakförståndigt avelsurval bedrives, kunna tjäna som ett lämpligt utgångsmaterial för förädling. Signaturen Don Ossians omnämnande i Kustbon N:o 12 av en 5-lammsfödsel i Otepää och en 4-lammsfödsel i Höbring vittnar om att material finnes värt att tillvaratagas för utveckling av fårens fruktsamhet.

På tal om fruktsamheten må nämnas att man i Finland hoppas på att rätt snart uppnå ett medelantal av två lamm per tacka och år. I de bästa hjordarna föda tackorna redan genomsnittligt 3 å $3\frac{1}{2}$ lamm. Samtliga modertackor, som voro med på lantbruksutställningen i Viborg senaste sommar, hade 2,75 lamm i medeltal för år 1931. Åtskilliga av de utställda tackorna hade haft 4—5 lamm och för en tacka antecknades 8 lamm i medeltal under 4 år. Det sagda må emellertid vara nog för att ådagalägga huru framgångsrikt fruktsamheten kau utvecklas hos det nordiska lantfåret.

En undersökning verkställd av Finlands Får- och Getavelsförening gav i avseende på lammens vikt vid $6\frac{1}{2}$ månaders ålder följande medelresultat:

	Per lamm kg	Per kull kg
Enkellamm (84 st)	27,0	27,0
Tvillingar (256 st)	28,0	56,0
Trillingar (111 st)	25,9	77,7

Praktiskt taget uppnå som vi härav se de enskilda lammen ungläna utveckling oberoende av om de äro födda som enkellamm eller tillhöra mindre eller större kullar. Detta till synes märkliga förhållande förklaras med att fruktsamma tackor i allmänhet äro mjölkrika och även i övrigt goda mödrar. Om också lantraslammens vikt icke är så särdeles hög blir likväl som framgår av det sagda den sammanlagda lammvikten eller just den s. k. lammproduktionen per tacka fullt ja t. o. m. utomordentligt tillfredsställande tack vare det stora lammantalet. Till ytterligare belysning må framhållas följande

Till våra ärade annonsörer.

Om utrymmesskäl måste de stående annonserna denna gång utelämnas och överstå till nästa nummer, för vilket vi be om överseende.
Red.

de. För bortåt 200 tackor fann tidigare nämnda avelsförening den genomsnittliga vikten på hösten vara 46,2 kg och lammproduktionen i medeltal 47,2 kg. Omräknat att gälla per 100 kg tackvikt blir medellammproduktionen i detta fall icke mindre än 102 kg. Enskilda tackor ha kommit upp till 200 kg och t. o. m. därutöver på 100 kg kroppsvikt räknat. För i norden hållna engelska fårraser har den genomsnittliga lammproduktionen visat sig stanna mellan 60 och 80 kg per 100 kg tackvikt.

Det är naturligtvis först efter ett långt drivet urvalsarbete som de omtalade prestationerna kunnat uppnås. I främsta rummet ha avelsdjur uppsökts i trakten av Kajana och i norra Karelen, varest utmärkta stammar av lantfåret sedan gammalt förefinnas. För intagning i stambok, som föres av Finlands Får- och Getavelsförening erfordras av tacka minst 40 kg :s vikt samt i medeltal per år som minimiavkastning $1\frac{1}{2}$ lamm och 2 kg otvättad, feltri ull. Baggen bör åter för att bli berättigad att intagas i stambok vid $1\frac{1}{2}$ års ålder väga minst 50 och som $2\frac{1}{2}$ år gammal eller äldre lägst 65 kg samt ha lämnat i genomsnitt per år åtminstone 3 kg otvättad ull. Med tillhjälp av dessa stamboksfordringar och ett mycket noggrant utnyttjande av avelsdjuren hoppas man inom en icke alltför avlägsen framtid kunna räkna med, förutom som redan nämnts i medeltal 2 lamm per tacka och år, en medelvikt hos lammen på hösten av 30 kg och en årlig genomsnittsproduktion av 2 å $2\frac{1}{2}$ kg ull.

Jag återkommer till ämnet i en följande uppsats.

Lolo Stenberg.

Cikorian och dess odling.

Cikorian tillhör den grupp odlingsväxter, som fabriksmässigt förarbetas och därför gå under

den allmänna benämningen industriväxter. Dessa industriväxter ha lantmännen egnat ringa uppmärksamhet trots att odlingen av många av dem kunde bli vida mer lönande än våra vanliga sädes- och foderväxter. De sistnämnda kunna vi visserligen ej undvara, men det starka priset och den försvårade avsättningsmöjligheten av smör och kött, som ännu för några år sedan voro en god affär, rent av tvingar lantmannen att söka sig nya mer lönande inkomstkällor.

Odlingen av cikoria har under det gångna året livligt diskuterats inom våra lantmannagillen, närmast med hänsyn till att rätt gynnsamma exportmöjligheter äro för hand. Emellertid visade det sig vid provodling senaste år att våra jordar äro för svagt avdikate och därigenom för grunda för denna jämförelsevis djuprotade kulturväxt. Odling i stor skala å vanlig åkerjord, vilket exporten förutsätter, kan därför tills vidare ej ifrågakomma. Jorden med hänsyn till grundvattnet förberedes på sätt man gör det i Holland och Tyskland; och då denna förberedelse är något arbetsdryg, måste arealen tillsvidare hållas inom rätt snäva gränser. I Danmark ha vi sett frodvuxna cikoriafält anlagda å vanlig åkerjord, men här är grundvattnet tydligen ett hinder, som måste undanröjas.

På Hollands lågt liggande jordar går man tillväga på följande sätt. Sedan jorden om hösten blivit plöjd och gödslad, gräver man omkring 1 meter djupa och breda diken på 6 meters avstånd från varandra och breder dikesjorden över tegen, varigenom gödseln räcket. De sålunda uppkomna åkertegarna få stå orörda över vintern utsatta för frostens invärkan. Efter lämplig vårbehandling besås jorden sedan med cikoriafrö i rader på 40—50 cm. avstånd. Växten behandlas som andra rotfrukter med hackning och gallring.

Cikorian går bäst på sandig jord med tillräcklig mullhalt och gärna något lera. Våra jordar egna sig därför för denna växt, där man på sätt här även beskrivits, medels diken kan avleda grundvattnet och medels grundlig höstplöjning fördjupar matjorden. Färsk stallgödsel för-

drar cikorian ej heller vadan sådan bör utbredas föregående höst. Skall jorden gödslas om våren före sådden bör det därför ske med konstgödsel eller tillförsel av urin.

Om de lokala förhållandena sålunda tillsvidare betinga en odling i liten skala får den därför ej uppgivas. Cikorior är en vara, som finner användning i varje hushåll och avsättning inom landet. Då förarbetningen av cikoriaroten med torkning, rostning och förmalning utan vidlyftiga anstalter kan verkställas hemma eller låt oss säga i en för ändamålet inredd lokal kan odlingen på denna väg göras inkomstbringande. Då färdig beredd cikoria betalas av återförsäljare med 45 sent per kilo och vikten vid torkning m. m. nedgår 4—5 ggr. blir priset för råvaran, cikoriaroten, sålunda omkr. 10 sent eller lika högt som foderhavrens försäljningspris. Då haverskörden per hektar belöper sig till 1500 å 2000 kg, medan man av cikoria på samma areal skördar 20.000 å 25.000 kg, ha vi i cikorian en växt som ger drygt 10 gånger så mycket som havren från samma areal. Skillnaden minskas visserligen om omkostnaderna å vardera sidan avdragas men blir dock betydande till förmån för cikorian.

Att driva jordbruk å små arealer uteslutande med de billiga sädesväxterna, som mycket lågt betala odlingskostnaderna, är oekonomiskt och strider mot småbrukets idè. I Danmark, småbrukets förlovade land, har man i stor utsträckning upptagit odling av bl. a. industriväxter, emedan man inte kan leva enbart på odling av lantbrukets allmänna växter, Förhållandena äro likartade här. Genomgående äro bondebruket småbruk, som avkastat det nödvändigaste i födoämnen men intet därutöver, som kunde ge en kontant inkomst. Ekonomiska bekymmer värka mer än något annat förlamande på företagsamheten och tillvaron i dess helhet. Under trycket av dem befinner sig lantmannen som slagen i järn, men därför må också alla utvägar prövas för att lätta på den ohyggliga bördan.

E—d.

Från mitt fönster . . .

Från mitt fönster ser jag skyhöga vågor i Göran Brinks vattenglas. Ur mörkret ljuder nattugglans olycksbådande "uhuu!" Jag är rädd, att det drar ihop till storm och fruktat det värsta. Efter stormen kanske 2 x 2 icke mer är 4 och procenten blir en annan.

Det är märkvärdigt, hur det spökar med procenter i allting. Går man till banken och vill låna pengar, betalar du procenten innan ens pengarna lagts fram. Har du försummat att inom en viss tid erlägga din skatt: "Betala procenten, var så god." Skall en kör inöva några sångnummer, måste programmet ovillkorligen uppta så och så många procent av den ena och andra kompositören. Och nu ser jag, att procent även tillämpas för uträkning av huru mycket den ena parten är moraliskt mer skyldig än den andra. Snart blir man kanske upplyst om huru många procent av natten, man skall sova på vänstra och huru många på högra sidan o. s. v. Vilken hög procent av framfusiga brushuvuden det finns inom sångarekretsar! Funnes denna procent i verkligheten, skulle jag få dåndimpen.

Men det var icke detta ugglan bebådade med sitt uhuu. En god vän till mig har blivit uppvaktad med klagovisor över Don Ossians oförsämdheter i Kustbon. Jag lär vara den värsta skurk, som ej kan annat än smutskasta vårt folk! Kustbon borde icke införa Don Ossians nedrigheter o. s. v. Då jag hämtat mig efter den första överraskningen sprang jag fram till fönstret för att se, om polisen vore i antågande. En skurk får ju icke gå fri i ett välordnat samhälle. Nu har jag köpt "Riigi Teataja" för att utröna, vilken kategori av krimenella brottslingar jag tillhör.

Att jag i mina artiklar försökt påvisa brister, som vidlåda oss, är ingen smutskastning utan helt enkelt för att uppmärksamgöra vederbörande. Och om det svider, så svider det gott. För självklora och fullärda skriver jag naturligtvis icke. Glöm dock ej, att man lär så länge man lever.

Varthän skall jag mig nu gånga? . . . Skola vi sitta och vänta, tills någon utlänning drar fram våra skavanker i utländsk press? Vågar någon utgjuta sitt hjärta i estn. tidn., blir han obarmhärligt snäst av Göran Brink. Jag tror icke, att moder Svea ringaktar oss, om vi dra fram våra lyten i Kustbon. Att vi även ha gott att uppvisa, är ju en given sak, som varken jag eller någon annan förnekar. Men icke skola vi väl själva skryta med det, ty eget beröu luktar illa.

De gamla, de kloka, de le,
vi äro ej förståndiga, som de.
Men vilka skola sjunga för våren
den unga,
om vi vore kloka som de?

Högt upp i skyn sjunger lärkan
så glad: "Nu är det vår."

Don Ossian.

Från lantbrukets arbetsfält.

Förgrönig av potatis.

I strävandet att höja avkastningen av potatis är förgrönningen ett medel, som vi inte få försumma. Genom att sätta redan grodd potatis påskyndar man plantans utveckling, som därigenom får ett visst försprång framom den icke förgrödda. Växten tillgodogör sig sålunda vårfuktigheten och vårsolen och når, tack vare en längre växttid, en rikare utveckling och mognad. Förgrönning verkar lik tidig sådd, som i allmänhet ger en högre skörd än sen sådd.

För utrönande av förgrönningens betydelse har man vid en lantbrukshögskola i Norge utfört försök under en längre följd av år. Ökningen i knölskörd efter förgrönning har i medeltal under 10 år varit 14% eller 3.490 kg pr hektar, för de sena sorterna mer än de tidiga. Dessa försök ha utförts i ett annat land, men förhållandena äro för sådana försök ej så avvikande att de ej finna tillämpning här.

Här ha vi i själva verket ett lätt åtkomligt sätt att höja avkastningen av potatis, vadan vi inte få underlåta att begagna oss av denna utväg. Pototisen bör i god tid eller 2 å 6 veckor före vanlig sättnings tid läggas att förgro i ljust rum, där den i tunt lager utbredes på ett golv eller helst i lådor — i ett rum med gröningsvärme förstås. Ladugår-

den, om den inte är för mörk, är ett bra gröningsrum. I ljus och värme utvecklar potatisen korta saftiga grodder, som ej brista vid sättningen, men böra dock handteras varsamt och t. ex. ej transporterats i säck ut på fältet.

Anskaffa jordbruksmaskiner i andelsväg! Jordbrukets maskiner ställa sig rätt dyra därigenom att flertalet av dem finner användning blott några få dagar under året. Om än t. ex. såningsmaskinen besparar utsäde omkr. 15 % och verkställer sådden jämnare och utsädet till lagom djup och sålunda vida bättre än handsädd säkerställer växten, betalar den sig dock inte på en gård med några få hektar öppen jord. Priset ställer sig för högt. Och ändå framstår maskinsädd som en bjudande nödvändighet. Redan detta, att alla korn myllas ned till lagom djup, där de finna nödig fuktighet för att hinna gro samtidigt och sedermera nå jämnare mognad, varigenom spillsäd undvikes, innebär en stor vinst.

Det ges emellertid en utväg att fördela inköpet av en sådan maskin på många händer, varigenom priset för den enskilde kan nedbringas till en obetydlighet medan den fulla nyttan ändå kan kvarstå. Såningstiden varar nämligen mer än en dag och träffa andelsägarna då överenskomelse genom lottdragning eller annat beslut när envar får så, kan sådden med god vilja ordnas så att alla känna sig nöjda.

En påfallande lättnad kunde potatisupptagningsmaskinen bereda. Upptagningen av potatis för hand, som är mödosam och ofta omspanner en tid av två veckor kunde medels maskin ansevärt förkortas och göras dragligare, ty det går vida lättare att plocka upp potatis, som av maskinen utbredds på marken, än att gräva fram den. På stenig jord arbetar dock maskinen tungt.

Antag att tio gårdar förena sig om att inköpa en sådan maskin för gemensam räkning. Varje gård ställer då upp två hjon för upptagning, och den gård, vars potatis skall skördas, ett par hästar. Gå hästarna jämnt och är växten god, plockar en person 8 tnr potatis per dag och ett arbetslag om 20 personer 160 tnr. Samma arbetslag följer maskinen från gård till gård. Med

denna avverkning kan det ej dröja många dagar innan skördeu från dem alla är bärgad. Lantmannagillenas styrelser ha all anledning att envar på sin ort arbeta för bildandet av maskinandelslag.

E-d.

Brev till Kustbon

Jag minns en kväll för så där en 26 år sedan, då jag och ett par andra pojkar stodo ombord på ett passagerarfartyg i Antwerpens hamn. Vi stodo vid landgången och pratade med vakten, "Gäsen" kallade vi honom för gångens skull, och svenska hade han lärt sig, då han i sin "gröna ungdom" seglade på Östersjön. Plötsligt hov den ene av mina kamrater upp sin röst till ett förtvivlat illhoj. Han hade råkat stå för nära landgången, och i den inkommande floden höjde sig fartyget med det resultatet, att landgången sakta men säkert rullade in på däck, och nu vände dess hjul ingalunda för hans "blad", vadan tårno fingo sig en extra "mangling". Jag minns ännu den tyske matrosen, när han på klingande svenska sade till min kamrat: "Vad skulle du där med tårna att göra?"

Mer än en gång under den sista tiden har jag frågat mig själv, varför jag skulle sticka tårna under "Kustbons" läsare, bildligt talat, men det är ju så, att när skrivklådan far i fingrarna och de mer eller mindre befängda idéerna i huvudet på en, då får man också bära "hundhuvudet" för sin obetänksamhet. Och när så till på köpet "Tryckfels-Nisse" spelar en sådana spratt, som han gjort mig i min förra artikel. "Kustbons" värda läsaes raseri närmar sig säkerligen kokpunkten för det där "råmaskriet", men envar torde utan ringaste svårighet förstå, att det skall vara ramaskri, ty fullt så fåaklig är jag inte, att ett råmande blir svaret på vad jag skrev. Det är ju självklart, att det är alla skribenters, redaktörers och tidningemäns svurne fiende, "Tryckfels-Nisse", som här varit i farten.

Vida allvarligare är emellertid det misstag, jag kan säga fel-skrivning, som jag gjorde mig skyldig till i själva artikeln. Jag råkade nämligen skriva, att man skulle anordna en trossbotten

med fyllning mellan "de båda golven", och det är just detta sista, som är vilseledande. Det är ju, som envar förstår, inte frågan om två golv. På samma sätt, som man lägger "byggningen" eller loftet, kan man lägga underlaget till trossbotten, fast man, då man ej avser att gå och trampa på den, kan ta mycket tunnare och sämre brädstuppar. En byggherre sade mig för en tid sedan, att han skulle lägga in dubbla golv för att minska golvdraget, detta är, synes det mig, en fullkomligt onödig utgift. Fäll in golvbjälkarna i grunden eller understa bjälklagret och gör en ordentlig trossbotten, det sparar virke, men det ökar värmen, ty då kommer golvet alltid att ligga tätt intill väggen och även stadigare, det sätter sig inte.

En annan gång kanske vi bli i tillfälle att ventilera ett par andra idéer, som legat och grott i min hjärna, men till dess kan jag trösta de värda läsarna med, att jag djupit beklagar mitt påstående, att estlandssvensken är konservativ. Denna min tro har fått en allvarlig knäck de sista dagarna, det är en intressantare artikel från de här bygderna i en i Finland utgiven svenkspråkig, periodisk tidning, som grundligt reviderat min uppfattning, vilket härmed till bevis meddelas.

E. R.

Reval.

Kyrkliga sykrelsens försäljning till förmån för församlingens fattigvård.

Lördagen den 6 maj kl 5 em. har Revals svenska församlings sykrets sin traditionella försäljning i Schwarzenhäupter Keller på Långgatan 26.

Det behåver säkerligen inte ordas om allt det värdefulla, som därvid kommer att bjudas besökaren. Det är nog att säga att det blir som förr om åren med gediget lotteri för de äldre och havretunna för barnen, förstklassigt kafé och oematständligt konditori, musik etc.

Men det må arinras om syftet med försäljningen! Det är att få en slant till församlingens fattiga. Därför är det som kyrkliga sykretsen träget och troget har arbetat ett helt år igen. Därför är det som den nu hop-

Five o'clock

till förmån för Svensk-Finska S:t Mikael församlingens fattigvård.

Lördagen den 6. maj 1933

i "Schwarzenhäupter Keller" (Långgat. 28).

Kaffeservering, lotteri, havretunna, musik och allmän dans.

Alla välkomna.

pas på allmän tillslutning vid försäljningen, på förståelse och offervilja!

Det är många gamla och fattiga inom församlingen, som fått och få en outhärlig hjälp ur sykretsens kassa. De ha tacksamt välsignat sykretsens kärleksfulla gärning. Vi ha alla ansvar för de nödställda församlingsbor, som sykretsen arbetar för. Må därför ingen undandraga sig förmånen och plikten att stödja den kyrkliga sykretsens verksamhet vid den förestående försäljningen! Lot oss hjälpas åt att få ett gott resultat!

B. L.

Tack.

Av Upsala lokalavdelning av Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet har under tecknad mottagit femtio svenska kronor som bidrag till skolbygget i Vichterpal. På Vichterpalsvenskarnas vägnar får jag härmed frambära ett varmt tack.

Hapsal den 22 apr. 1933.

Sven Danell.

Inrikes

Regeringskris. Ministären Päts har avgått. Under sista tiden gick det ett och annat rykte om en förestående regeringskris, men man ville icke riktigt tro det. Så kom krisen helt plötsligt, då centralpartierna för ett par dagar sedan uppmanade sina män att utträda ur regeringen. En del tror, att den egentliga orsaken till krisen var, att man önskade få en regering, som omvärderade den estniska kronan till lägre kurs. Jaan Tõnison skall bilda ny regering. Få se.

Folkomröstningen för grundlagsförändringen kommer att äga rum den 10, 11 och 12 juni.

Utlandet.

Konflikt emellan Ryssland och England. För kort tid sedan lät Ryssland tala om sig. Sex engelska ingenjörer, som voro i Ryssland, beskyldes av ryssarna för "spionasch" och förräderi och dömdes även av ryska domstolen. England hotade med att inställa handelsförbindelser med Ryssland, om deras undersåtar förolämpades och fordrade kategoriskt människens frigivning, vilket hade till följd att ryssarna om än motvilligt gävo efter.

Nordamerikas Förenta Stater ha också frångått guldmyntfoten. England är oroligt.

Macdonald har rest över till Amerika, där vissa överenskommelser med president Rosevelt träffats angående världskrisens ordnande och tredens säkerställande.

Kyrkliga underrättelser.

Rosleps kapell.

Söndagen den 30 april kl. 10 fm.

Högm. past. Danell.

Efter gudstjänsten sammanträder kyrkorådet för att besluta i anledning av ett anbud att skänka kamin till Rosleps kapell.

HANSA

STOCKHOLM

Aktiekapital och reservfond

Kr. 6.000.000

FÖRSÄKRING

Avdelningskontor i Reval:

Jaani Tæn. 11